

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КЗ «Пултівецький ліцей» від 31.01.2024 р. № 3-г

Директор _____ Світлана ХАВТИРКО

ІНСТРУКЦІЯ № 4 **щодо дій персоналу КЗ «Пултівецький ліцей»** **у разі хімічної небезпеки**

1. Загальні положення

1.1. Дія інструкції поширюється на всіх працівників КЗ «Пултівецький ліцей» (далі - ліцей).

1.2. Вимоги цієї інструкції обов'язкові для усіх працівників управління.

Хімічна аварія може трапитися на режимних об'єктах або об'єктах інфраструктури як у мирний час, так і під час бойових дій. У таких випадках важливо розуміти алгоритм дій.

Аварії (катастрофи) на підприємствах, транспорті та продуктопроводах можуть супроводжуватися викидом (виливом) в атмосферу і на прилеглу територію небезпечних хімічних речовин (НХР), як-от хлор, аміак, синильна кислота, фосген, сірчаний ангідрид тощо. Це являє серйозну небезпеку для населення, адже заражене повітря вражає органи дихання, а також очі, шкіру та інші органи.

Фактори небезпеки викиду (розливу) хімічно небезпечних речовин: забруднення навколишнього середовища; небезпека для всього живого, що опинилося на забрудненій місцевості (загибель людей, тварин, знищення посівів); сильні руйнування на значній території внаслідок можливого хімічного вибуху. Після оголошення тривоги внаслідок надзвичайної ситуації відкрийте офіційні повідомлення місцевої влади та ДСНС і виконуйте те, що вказано в їхніх алгоритмах.

Як діяти у випадку загрози виникнення хімічної небезпеки

Сирени і переривчасті гудки підприємств — це сигнал «Увага всім».

1. Негайно ввімкніть приймач радіотрансляційної мережі або телевізор. Уважно слухайте інформацію про надзвичайну ситуацію і порядок дій.

2. При оголошенні небезпечного стану уникайте паніки.

3. Попередьте сусідів, надайте допомогу інвалідам, дітям і літнім людям.

4. Виконайте заходи щодо зменшення проникнення отруйних речовин у квартиру (будинки): щільно зачиніть вікна та двері, щілини заклейте.

5. Підготуйте запас питної води: наберіть воду в герметичні ємності, підготуйте найпростіші засоби санітарної обробки (мильний розчин для обробки рук).

6. Дізнайтеся у місцевих органів влади про місце збору мешканців для евакуації та уточніть час її початку.

7. Упакуйте в герметичні пакети та складіть у валізу документи, цінності та гроші, предмети першої необхідності, ліки, мінімум білизни та одягу, запас консервованих продуктів на 2–3 доби.

5. Перед виходом з будинку вимкніть джерела електро-, водо- й газопостачання, візьміть підготовлені речі, одягніть засоби захисту.

За раптового виникнення хімічної небезпеки

Як діяти у разі раптового виникнення хімічної небезпеки:

1. Уникайте паніки. Після повідомлення (по радіо або іншим засобам оповіщення) про викид (розлив) в атмосферу НХР і про небезпеку хімічного зараження дотримуйте передбачених заходів.

2. Надягніть засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) органів дихання та найпростіші засоби захисту шкіри.

3. Якщо є змога, негайно залиште зону хімічного забруднення. Якщо ЗІЗ немає і вийти з району аварії неможливо, залишайтеся у приміщенні та негайно та надійно герметизуйте його.

4. Зменшіть можливість проникнення НХР у приміщення: — щільно зачиніть вікна та двері, димоходи, вентиляційні люки; — щілини в рамах вікон та дверей заклейте; — вимкніть джерела газо-, електропостачання та загасіть вогонь у печах.

5. Чекайте повідомлень від органів влади з питань НС за допомогою засобів зв'язку. Швидко зберіть необхідні документи, цінності, ліки, продукти, запас питної води та інші необхідні речі у герметичну валізу та підготуйтеся до евакуації.

6. Попередьте сусідів про початок евакуації. Надайте допомогу дітям, інвалідам та літнім людям. Вони підлягають евакуації в першу чергу.

7. Залишаючи приміщення (квартиру, будинок), вимкніть джерела електро-, водо- й газопостачання, візьміть підготовлені речі, одягніть ЗІЗ.

8. Виходьте із зони хімічного зараження в бік, перпендикулярний напрямку вітру, і обходьте тунелі, яри, лощини — у низинах може бути висока концентрація НХР.

9. За підозри на ураження НХР уникайте будь-яких фізичних навантажень, пийте велику кількість рідини (чай, молоко, сік, воду) і зверніться до медичного закладу.

10. Вийшовши із зони зараження, зніміть верхній одяг, ретельно вимийте очі, ніс і рот. Якщо є змога, прийміть душ.

11. Дізнайтеся на новому місці перебування у місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування адреси організацій, що відповідають за надання допомоги потерпілому населенню.

Як проявляється отруєння НХР і як надати допомогу потерпілому

Хімічні сполуки можуть подразнювати очі, слизові оболонки, шкіру та дихальні шляхи. У людини може виникати утруднення дихання, кашель, виділення мокротиння, іноді з домішками крові, нежить, відчуття сухості в горлі, осиплість голосу, нежить, носова

кровотеча, біль у грудях. Хімічне забруднення також може ускладнити хронічні захворювання легенів, як-от астма та емфізема.

При подразненні слизової оболонки очей — почервоніння, запалення, набряклість, помутніння рогівки, ураження райдужної оболонки очей. При гострих отруєннях — головний біль, запаморочення, загальна слабкість.

Допомога при ураженні НХР

Негайно захистіть органи дихання від подальшої дії НХР. Надягніть на потерпілого протигаз або ватно-марлеву пов'язку. Винесіть потерпілого із зони зараження та забезпечте йому спокій і тепло. За необхідності доправте потерпілого до медичного закладу.

Перша медична допомога ураженим НХР в осередку хімічного ураження полягає у захисті органів дихання, видаленні та знезараженні стійких НХР на шкірі, слизових оболонках очей, на одязі та негайній евакуації за межі зараженої зони.

Хлор

Ознаки отруєння

Під час вдихання парів хлору виникає ураження легень, яке супроводжується набряком киснево-поглинальних альвеол, які під час кашлю можуть розірватися з виділенням мокроту з кров'ю, внаслідок чого людина гине від нестачі кисню.

Перша допомога Одягніть протигаз і виведіть потерпілого із зони зараження. Робити штучне дихання не можна, необхідно у важких випадках застосувати кисневу інгаляцію. Забезпечте потерпілому повний спокій. Щоб зменшити подразнення, дайте потерпілому вдихати пари нашатирного спирту. Шкіру, рот, ніс промити 2%-вим розчином питної соди або водою.

Аміак

Аміак не має кольору, легший за повітря, тому швидко піднімається вгору. Використовуйте для захисту укриття, підвали та нижні поверхи будинків. Слід щільно закрити вікна і двері, бажано завісити віконні та дверні пройми тканиною, змоченою в лимонній кислоті або слабкому розчині оцту. У помешканні бажано пройти до ванної кімнати та включити душ на мілке розпилення — вода поглинає аміак із повітря.

Не вмикайте вентиляцію: вона витягує чисте повітря та затягує забруднене Різкий запах аміаку нагадує нашатирний спирт. Якщо відчули такий запах, варто дихати через зволожену марлеву пов'язку, змочену розчином оцтової або лимонної кислоти.

Ознаки отруєння: нежить, кашель, важке дихання, задуха; підвищене серцебиття, порушена частота пульсу; при контакті з рідким аміаком виникає обмороження, можливий опік з пухирями, виразки.

Увага! Не доторкайтеся до розлитої рідини у випадку розливу рідкого аміаку і його концентрованих розчинів.

Перша допомога: винесіть постраждалого на свіже повітря; дайте подихати зволеним повітрям (теплими водяними парами 10%-вого розчину ментолу в хлороформі); шкіру,

слизові та очі промивайте водою або 2%-вим розчином борної кислоти щонайменше 15 хв; в очі закрапайте по дві-три краплі 30%-вого альбуциду; ніс змастіть оливковою чи вазеліновою олією; дайте потерпілому теплого молока з «Боржомі» або харчовою содою; у разі спазму голосових щілин треба зігріти ділянку шиї, зробити теплі ванночки, інгаляцію; у разі ураження шкіри обмийте її чистою водою, зробіть примочки з 5%-вого розчину оцтової, лимонної або соляної кислоти.

Як діяти після того, як хімічна небезпека минула

Коли отримали сигнал про закінчення хімічної небезпеки або за сприятливої зміни вітру після виходу із зони забруднення:

відкрийте вікна й двері, провітрить приміщення;

змінить верхній одяг; прийміть душ або вимийте відкриті частини тіла з милом;

уникайте будь-яких фізичних навантажень;

промийте продукти харчування (овочі та фрукти) слабким (2%-вим) мильно-содовим розчином.

*Інструкцію розробила
заступник директора з НВП*

Ольга УМАНЕЦЬ